

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fidei Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

LXXVIII. I. In Evangelium de Lazaro mortuo & suscitato; ex conspectu ejusdem Lazari in sepulchro, exhibet statum humani corporis post mortem.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

FERIA SEXTA

DOMINICÆ QUARTÆ IN QUADRAGESIMA.

CONCIO PRIMA.

Status Corporis post mortem, ex conspectu Lazari
fœtentis in sepulchro.

Veni, & Vide. Joan. II.

Quemadmodum in homine mors sopit omnes sensus dum moritur, ita in viventibus, ratione mortui, sensus omnes percellit: oculos quidem, horrendo spectaculo; unde mortuum ab oculis removemus: aures, & silentio mortui, & vocibus lugentium (*Verba est in luctum cithara mea, & organum meum in vocem flentium*, ait Job. cap. 30.) nares terro odore, juxta illud, *Domine jam fœtet, quatrinduanus enim est*: gustum quoque secundum illud Thren. 3. *Cibavi me cinere*: quia tunc cessant convivium, quæ domui mortui à Sapiente opponuntur, Eccl. 7. *Melius est ire ad domum letum, quam ad domum convivii*: denique tactus, quoniam etiam tactus mortui, & cadaveris inferebat immunditiam: Ita ut nunquam eodem loco ponantur, leprosus, & pollutus super mortuo, de quibus ita præcipitur, *ejicite de castris ne contaminent ea, cum habitaverim vobiscum*: unde horror mortuorum: Itaque illos domo effertimus, & ejicimus. Verum quia Christus Dominus pergit ad Lazari monumentum, & quærir, *ubi posuisti eum*; ac jubet aperiri sepulchrum *tollite lapidem*, unusquisque acce-

dat, ut videat. *Veni, & vide.* Et quia non sufficit oculis corporeis tantum aspicere, sed etiam internis cernendum est; cum interni non sine luce interna id agere queant; illa insuper sit à gratia; hæc Jemum omnis nobis communitur per Virginem; adeam pie adeamus, ejusque opem salutatione Angelica imploremus. **Ave MARIA.**

Quod dixit Herodotus de quibusdam Afrorum populis quos Nasamonos appellat, & ait fuisse eximiam virtutis, & sapientiam, eos cum de re aliqua magni momenti deliberarent, ad majorum suorum sepulchra venire, & in illis indormivisse; tum quidquid per quietem somniasset illud habuisse pro certo, atque indubitato, de quo dubitare nefas: Id in universum dicere possum de sepulchris mortuorum, in quorum consideratione nemo est qui non possit multum addiscere, uti se fecisse professus est Democritus, qui plus iuxta sepulchra didicerat quam in Philosophorum scholis. Quare non mirum si sumus Magister omnium, nos hodie ducit ad monu-

monumentum, ac iubet tolli lapidem, hoc est aperiri sepulchrum, ut nos instruat: ac licet delicatuli dicant cum Martha; *Domine iam facter, quia arduum est enim;* Respondet tamen eis; *Nonne dixi tibi, quoniam si credideris videbulo iam Dei.* Quoniam itaque vos habeo Lazari sepulchro adstantes, & iussu Christi apertum est sepulchrum, *Tollite lapidem;* permittite, ut hodie vobis ostendam quo statu mors hominem ponat. Et quidem cum hominem dico loquor de corpore simul, & anima: Verum tamen, quia id quod accidit corpori, magis sensibile est nobisque notius, idè ab eo exordior, alium in locum reservans magnam mutationem quam mors infert animæ, cum in eius discessu, tum post ipsius conjunctionem.

Ut igitur initium ducam ab iis quæ corpori accidunt; Mitto dicere quæ mori ipsam præcedere solent, quales sunt morbi varii generis, graves dolores, & remedium tormentum, & quædam mors ante mortem. Cum enim hæc in corpore præcipua bona credantur, sanitas, robor, pulchritudo, usus membrorum, & facultatum ad actiones naturales, animales, civiles, rationales, hæc omnia illo tempore concidunt: Siquidem morbi gravissimi & dolores acerbissimi solent mortem præcedere, unde David *psalm. 17. Circumderunt me dolores mortis,* hoc est maximi, quales solent mortem prævertere; & hinc extinctio sanitatis, virium pulchritudinis, usus membrorum, atque sensuum, tum externorum. Vide quam verè tibi sæpius dictum sit, quod Isaias clamare iussus est, hominem, florem esse, fœnum, florem fœni, umbram, spectram, somnium, nihilum. Sed omnis quæ mortem præcedunt, in corpore mori tuo cerne triplicem statum valde miserum, & lamentandum.

Cum enim accidi illud tempus, (de quo Hippocrates in Aphorismo 18, Sect. 3. sita-

men Hippocratis, cuius sunt tantum libri 7. Aphoris.) cum inquam est illud tempus quo vitæ terminus est, & mors instat; videlicet cum animæ calor supra umbilicum, ad locum septo transverso superiorem ascendit, & omnis humor exurit; cum pulmo & cor calore in locis mortiferis coætervato, humorem amiserint; tum verò caloris spiritus confertim vaporat, & abit, cuius ope totum cum toto compactum erat: præterea partim per carnes, partim per capitis spiracula, unde vivere dicimur, exit anima. Et primus inde existit corporis status, statim ab animæ discessu, quo tempore tanta de repente fit mutatio, ut quædam videatur sensuum illusio, & quædam species fascinationis.

1. Itaque ubi anima corpus deservit fit in homine privatio, expoliatioque integra: Privatur enim rebus omnibus naturalibus earumque usu, i. Elementis, mundo, cælis, luce, omnibus locis, tempore, existentia & numero in rebus, itaque vocatur is qui non est, secundum illud Job. cap. 18. *Habitent in tabernaculo illius, socii eius qui non est:* Et *Item. 31. Et noluit consolari quia non sunt,* quia scilicet interierunt: Et iterum Job. 14. *Homo vero cum mortuus fuerit, & nudatus, & consumptus, ubi quæso est? Quomodo si recedant aquæ de mari, & fluvius riuus factus arefcet: sic homo cum dormierit non resurget, donec atteratur calum non erigabit, nec consurget de somno suo, ut nimirum restituatur in pristinum statum. Deinde privatur bonis fortunæ, divitiis, facultatibus, muneribus, titulis, nominibus; quæ omnia hic relinquit: nam expirantis hæreditatem vivus successor occupat, utque Regni duos Reges non capi, ita nec duos Dominos una possessio. Denique in mortalibus, nihil superest: nam ens morale non est in corpore sed animo, animus autem corpus deservit, & homo perit.*

Hanc porò privationem sacræ Scripturæ multis

multis nominibus appellant : 1. Nudationem : uti apud Iobum cap. 14. *Homo verò cum mortuus fuerit & nudatus, & consumptus, ubi quæso est?* Eccl. 5. *Miserabilis prorsus infirmitas, quomodo venit, sic revertetur : quod explicuit Iob. cap. 1. Nudus egressus sum de utero matris meæ, & nudus revertar illuc :* Idem significavit Apostolus 1. ad Timoth. 6. *Nihil intulimus in hunc mundum, haud dubium, quia nec auferre quid possumus.* 2. Ablationem & expilationem à fure factam : Unde tam sæpe, Christus admonet se instar furis venturum, non tantum quia inopinato, sed etiam quia omnia sublaturus, ac nihil relicturus, 3. Extinctionem : secundum illud Iobi 21. *Lucerna impiorum extinguetur,* quia ad tempus est quidam vitæ fulgor, sed postea extinguitur cum fœtore lucernæ : In hanc sententiam monet Sapiens Eccl. 22. *Super mortuum plora, defecit enim lux eius :* Sicut enim vita vocatur lumen, ita mors per tenebras designatur : sed sicut nihil ita perit, ut lumen cum extinguitur, nam nihil omnino superest lucis ubi lumen extinctum est ; ita nihil bonorum superest post mortem, Est enim mors rerum omnium privatio, & earum usus, deliciarum, voluptatum, dignitatum, honorum, occupationum, officiorum, & munerum : item omnium personarum, Parentum, Vxoris, Mariti, liberorum, Amicorum, Patriæ, domus, & rerum propriarum : adhæc, rerum communium, ut Cœli, Solis, Astrosum, Terræ, Marium, Aëris, Elementorum omnium, & earum rerum quæ in illorum ambitu continentur : Insuper omnium actionum huius vitæ, quibus peccate, & mereri possumus, ac Deo servire, ut ministeriorum, licet utilium Ecclesiæ, etiam in medio cursu, nec absolutorum : Denique separatio à vita, à corpore, ab anima, ab esse ipso. Quam rectè igitur de hominibus dixit Theophilus ad Autolicum *σάκρωτοι, ἰδὲν ἔσονται;* carni, & nihili homines.

2. Quoad corpus attinet, non est amplius idem : Vide enim mutationem. Psalm. 72. *Velut somnium surgentium Domine, in civitate tua, imaginem ipsorum ad nihilum rediges :* Numera voces, somnium, imaginem, nihilum : In somnio, illusio : in imagine, mendacium : in nihilo, quid superesse potest ? cogita enim quid ante fuerit, & quid nunc sit : *Versa est in luctum cithara mea, & organum meum in vocem fletum :* Iob. 30. *Aspice capillos innocine sparsos, & male digestos, inclinatam caput, tempora compressa, genas affutas, exacutum narium, depressos oculos, diductum os, aridam contractamque linguam, dentes nigros, replicatas aures, faciem luridam, mutatum vultum, dissoluta membra omnia, deformatumque corporis statum, & vide quo modo, ut ait Hippocrates, in ultima Aphorismo, (si tamen sunt Hippocratis ultimi illi aphorismi, qui interjecti dicuntur.) Relinquens anima corporis domicilium, frigidum, & mortale simulachrum, una cum bile, sanguine, & pituita, & carne illud prædones, deditione reddit. Neque enim amplius remanet homo, sed solum hominis simulachrum.*

Ex ea prima consideratione, mecum collige quisquis es, o homo : Quam parva distantia est inter utrumque statum vitæ & mortis, si tamen dici potest distantia ; etenim omnis distantia fit per medium, cum per mediam distent extrema ; nullam autem inter vitam, & mortem medium est, unum enim usque ad aliud porrigitur : nam uti docet S. Gregor. Nyss. in vita Moïsis, quod & nuper dicebamus, unum contrarium non nisi alio finitur, unde necesse est, ut unum usque ad aliud extendatur : sic dies, nocte finitur, & usque ad noctem porrigitur, & nox usque ad diem : eodem modo vita usque ad mortem ut inde intelligas vitæ vanitatem : Iacobi 4. *Quæ est enim vita vestra? vapor est ad modicum parens, & d-*

seps exterminabitur. Hinc monet David ut non præsentia nos admodum percellant, licet florentia & splendida videantur, quoniam omnia morte commutantur: *Ne timueris cum dives factus fuerit homo, & cum multiplicata fuerit gloria domus eius:* Ecce quæ solent oculos mortalium in admirationem rapere: & cur ne timueris? cur ne miraberis? Audi quid sequatur, *Quoniam cum inierit, non sumet omnia:* Unde subdit Augustinus in Psal. 58. Vides viventem, cogita morientem: fascinum est in visu: vides viventem, sed remedium est in cogitatione, cogita morientem: Omnis enim illa gloria, ille fastus, illa felicitas, opes, divitiæ, voluptates, autoritas, potestas, favor, sanitas, pulchritudo, robur, & vita, abeunt, & finiuntur: vides viventem, cogita morientem.

Cæterum post mortem quid iam corpori superest nisi tumulus & sepulchrum, secundum illud Jobi cap. 17. *Solum mihi superest sepulchrum.* Certè nobis non longè abeundum cum simus iuxta Lazari sepulchrum, quod iusu Christi apertum est, *Tollite lapidem.*

II. Itaque corporis mortui status est ille quem inuenit in sepulchro: de quo statu nemo grauius locutus est quam Isaias Propheta, cap. 14. *Detrahta est ad inferos superbia tua: concidit cadaver tuum: subter te sternetur tineæ, & operimentum tuum erunt vermes:* In quibus verbis tria notantur.

1. Quanta sit abiectio cadaveris: *Detrahta est ad inferos, superbia tua:* Vide quo loco collocentur corpora post mortem, quæcunque illa sint Regum, Divitum, nobilium, formosarum fœminarum; nempe projiciuntur in fossam, & sterquilinum: Tu qui olim terram pedibus premere dedignaberis; qui plus fastu quàm pedibus terram premebas; Tu qui ne terram premeres, quasi pedibus tuis indignam, marmora, & pretiosa tapetia plantis calcabas; Tu qui etiam sydera affectabas,

cum terram te indignam iudicares; Tu qui sedebas tam molliter, tam excelsè in throno; Tu qui non tantum curribus & fassis, sed hominum brachiis, humeris atque cervicibus deferebaris: *Detrahta est ad inferos superbia tua.* Reiectus es ab hominum non tantum societate, sed etiam visu à throno, à lecto, à sedibus deturbatus es, & in terram proiectus; ac ne hominum oculos offendas, in ima terra positus es: à quibus autem? à subditis, à servis, à famulis, ab amicis, à liberis, & propinquis, ab uxore, à marito. Ubi ille fastus, ubi illa superbia, ubi illa gloria, ubi illa pompa? *Detrahta est ad inferos superbia tua, &c.* *Qui te viderint, ad te inclinabuntur, & neque prospicient.* Numquid iste est vir, qui conturbavit terram, qui concussit regna, qui posuit orbem desertum, & urbes eius destruxit, vincituum eius non aperuit carcerem? Hic est finis etiam felicissimorum, & quod uniusquisque maximè optat, ne careat sepulchro: Itaque de iis sic pronuntiat Isaias, *descenderunt ad fundamenta lacu quasi cadaver putridum:* de infelici vero: *Tu autem projectus es de sepulchro tuo, quasi stirps inutilis, pollutus, &c.* *Non habebis consortium, neque cum eis in sepulchra:* Vnum hic omittere non placet; sepulchri angustias; quam tamen habitationem appellat Sapiens Ecclesiasticus 12. *Domum aternitatis:* Certè cui olim in vita tot domus non suffecerunt, tot urbes, tot Provinciæ, tot regna, vix postea sex pedum spatium habebit, uti olim de Alexandro dictum est.

2. At quis erit corporis tui partium situs in sepulchro? *Concidit cadaver tuum:* quibus verbis exprimitur mira cadaveris infirmitas: ut scias nihil superesse virium, nihil firmitatis, nihil virtutis, quoniã nec se possit defendere, nec tueri, nò agere, nò progredi, nò abire, nò fugere, nò stare, non sedere, nihil demùm per se agere possit; nec in aliquo iuvare, ut possit, hoc unum queat & habeat, nempe iacere: ut scias summam eius ad omnia inutilitatem: *Quasi stirps*

stirps inutilis, pollutus: &c. conasdit cadaver tuum.

Quid superest nisi quod tertio loco subiecit Ilaias; *subter te sternetur tinea, & operimentum tuum erunt vermes*: quibus verbis exprimitur pudenda corporis putrefactio. Nam sicut arx, aut urbs deserta à possessore, & legitimo Domino transit in hostis manus, & possessionem, qui arcem, & urbem demolitur; Ita corpus desertum ab anima transit in possessionem mortis, secundum illud Jobi cap. 18. *Et calcet super eum quasi rex, interitus, qui ad libitum suum omnia disperdet.* Deinde transit in possessionem sepulchri, quod miro modo sœvit in corpus, unde pergit Jobus ibid. *Habient in tabernaculo ipsius, socii eius qui non est: qui sunt autem socii eius qui non est, hoc est mortui, nisi putredo, & vermes?* Jobus cap. 17. *Putredini dixi, Pater meus es; Mater mea, & Soror mea vermibus*: Uti enim in eadem domo habitant, Pater, Mater, Fratres & Sorores, sicut Iobus. ego, & putredo, & vermes in eodem sepulchro habitabimus, ut in eadem domo. Vide itaque sepulchri familiam, putredinem, vermes, mortuum. Sed quis posset efficere ut intærentur oculi nostri, animusque noster intelligentia comprehendere, quod evenit in tumulorum abdito; ab dissolutione nostrorum corporum, ab confusione, ac dissipatione egregiæ illius harmoniæ membrorum, ac artificiosi omnibusque numeris completi operis naturæ? Ac primò sicut in ruinoso ædificio deficiunt, ac dissolvuntur partes universæ; ita in illo corpore destituito ab anima. humique defosso, membra omnia, partesque præclaræ illius structuræ, dirimuntur sensim ac separantur: elementa divortium faciunt; disjungitur humidum ab sicco; mollescit caro, fitque fluida; universi humores liquecunt; quasi fermentum putredinis intumescit interius; exteriusque livescens & nigra caro evadit. Unde quemad-

modum ineunte vere, videmus arbores florescere antequam emittant folia, & fructus progenerent; sic ex superficie mucorem illa caro educit, & se infami obteggit flore putredinem antegresso: 2. retolvitur in saniem, pusque, ac in vaporem fœtidum, densum & glutinosum, qui fluit nihilominus ac se cum terra commiscet. 3. è fœdis hisce vaporibus, terræ frigiditate repulsis, iterumque mixtis in glutinolo istiusmodi humore, excitatur materies, & quædam fermentationis species, unde, copiosa lumbricorum, serpentium, cæterorumque huiusmodi vermium creatio existit, in quam mutantur delicatulæ carnes, enutritæ tam sollicitè, tot educatæ sumptibus, titillatæque tot voluptatibus ac deliciis: *Subter te sternetur tinea & operimentum tuum erunt vermes.* Ecce lectus tuus ad speciem luculentè ornatus, & cubile voluptatum: tinea & putredo tibi sunt pro pluma calcitrisque aliis coacervatis, usque adeo affluens est: stragulum sunt vermes alii aliis impliciti; lintea sunt fluens sanies fæxque vomicarum & abscessuum; puris cumulus tibi cervicalis instar est: pulvinaria odoramentis facta sunt fœtor putridæ carnis tuæ, & corporis tui puror: torus non est alius nisi feretrum, & receptus sepulchrum. *Putredini dixi, Pater meus es, mater mea & soror mea vermibus*, quia uti in eadem domo habitantibus familiis, nunc pater occurrit, nunc mater, nunc fratres, nunc sorores, nunc domestici, ita tibi in sepulchro perpetua erit occurratio putredinis, & vermium, immò te undique ambiant & complectentur, quasi eiusdem generis, & stirpis virum; hinc origo tua, quia & pater & mater: & hinc eadem cognatio quia fratres, & sorores: hinc tota familia quæ ex hac vita venientem in domum propriam omnibus ulnis excipiet, uti solent parentes & cognati hominem peregrinè redeuntem excipere: vel ut ait Sanctus Hieronymus, ut nemo sine patre & matre & parentibus

tibus potest existere, ita ex sensu lobi sine putredine & vermibus esse non poteris. Plura hic possem adjicere, sed parco oculis vestris, parco auribus, parco naribus, & multorum mollitiem nolo diutius offendere. Hoc tantum dico, in tota natura nihil ferè esse scèdus, nihil horribilius quàm humani cadaveris putrefactionem: Hoc statu si aliquis mulierem videat, quantumcunque formosa fuerit, nobilis ac speciosa, quis non exhorrescat, quis non abominetur: Hic finis est omnis pulchritudinis, hic amorum exitus, hoc libidinis cœnum. Pudeat homines Christianos, ob rem ad eò abominandam, pulchritudinem æternam deserere: Vidit Franciscus Borgia, inchoatam cadaveris Reginae putrefactionem, quanquam corpus esset multò odore conspersum, & aromatibus conditum: Et ita exhorruit, ut decreverit rebus omnibus humanis unicum remittere. Quid si perfectam vidisset putredinem: Quid si peractum sepulchri mysterium: Pudeat mulieres Christianas corpus tantæ scèditati reservatum, sic amare, sic ornare, sic colere, sic nutrire: Mulier quædam, & cuius alias meminimus, fracta deliciis, cum omnem oblatam sibi pœnitentiam recusaret, hanc unam solam admisit, ut quoties manus lavaret, hoc cogitaret, illarum manuum carnem aliquando putridam futuram: cum id aliquoties fecisset, mores improbos deservit, & mutavit mentem. Nemo itaque sinat sibi imponi oculorum præstigiis, & fucò pulchritudinis. Fac quod monet Augustinus in Psal. 58. Vides viventem, cogita morientem. Quam prudenter agunt Virgines prudentes, & Deo dicatæ, quæ rem ad eò vilem negligunt, quæ suo corpori non parcunt, quæ vexant, & quæ sepulchrum præveniunt.

III. Status in quem mors corpus redigit, est ultima Putrefactio, reductio videlicet in pulverem, atque cinerem, quæ in quibusdam

quidem celerius fit, in aliis tardius, sed quam nemo aliquando effugiet, saltem in ultima conflagratione. Ac licet ea putrefactio minus habeat horroris quoad sensum, quàm prima, major tamen est corruptio; neque enim major ulla esse potest, nec i peiorem statum reductio: qua, ut alias diximus eo usque decrevit Gigas ut vix urnam compleat; & corpora quæ in hoc templo iacent, quæque si super se invicem congesta mansissent qualia huc delata sunt, iam superarent eius fornecem; eò tamen sunt redacta, ut eorum cineres nondum eius fundamentum alius effecerint, quasi omnia in nihilum reciderent. Dixi pessimum hunc esse statum: Nam rei omnium abiectissimæ conditiones in cinere reperiuntur, ut initio Quadragesimæ ostendimus.

Ex quo quæ tunc collegimus, nunc quæque nobis sunt colligenda.

1. Quam verum, facile & solidum hinc habeamus humilitatis fundamentum, &c.

2. Quanti humana omnia, nos ipsos, & alios, quicumque tandem sint, si externa tantum aspiciantur, facere debeamus, ut nihil agamus indebitum aut indecorum, & contra Dei legem, aut rationem, ob alterius reverentiam; & audiamus semper generosam Mathathiam, cuius meminimus, ut filios ita admonentis lib. 1. Machab. 2. Et à verbis viri peccatoris ne timueritis, quia gloria eius steruus, & vermis est: hodie extollitur, & cras non invenietur, quia conversus est in terram suam, & cogitatio eius perit: Si enim in ea cogitatione immoremur, illa & animis nostris rerum terrestrium contemptum ingenerabit, & nos ad cœlestia bona opranda traducet, donec ad ea possidenda transeamus; quod præstare dignetur Dominus noster Iesus Christus, qui cum Patre

& Spiritu Sancto regnat Deus in

æternum, Amen.

**
**